

WWF

BG

2017

УСТОЙЧИВО И ОТГОВОРНО ОТГЛЕЖДАНЕ НА СКАРИДИ ЗА ПОСРЕЩАНЕ НА ТЪРСЕНЕТО В ЕВРОПА

Случаят с две ферми за аквакултури в Мадагаскар

© WWF Madagascar

WWF – Заедно можем

WWF е една от водещите независими организации в света, посветена на опазването на околната среда. Благодарение на мрежата си в над 100 страни и подкрепата на почти 6 милиона членове WWF работи за намаляване на разрушаването на околната среда и за изграждане на бъдеще, в което хората живеят в хармония с природата—поддържане на биологичното разнообразие, осигуряване на устойчивата употреба на природните и възобновяемите ресурси и насърчаване на намаляването на замърсяването и разхищението.

WWF Франция работи от 1973 г., за да осигури жива планета за бъдещите поколения. Благодарение на доброволците си и на подкрепата на 220 000 донори WWF Франция предприема конкретни действия да спаси природата и видовете, като насърчава устойчив начин на живот, съветва вземащите решения, информира компаниите и образова младите хора.

Нужно е обаче взаимно уважение, за да направим промяната желана от всички. Затова философията на WWF е изградена върху диалог и действие.

Научете повече на <http://projets.wwf.fr>

Проучването, върху което е този доклад, бе проведено като част от проекта на WWF „Полезната риба“, съфинансиран от ЕС. Проектът „Полезната риба“ има за цел да повиши осведомеността за глобалното влияние на избора на морска храна в Европа и ефекта от този избор върху хората в развиващите се страни.

www.fishforward.eu

Това обобщение е базирано на заключенията от „Отглеждане на скариди в Мадагаскар“ – проучване, проведено от Мари-Кристин Монфор и Санди Райаосафара, консултанти.

Тази публикация е съфинансирана от ЕС. WWF носи цялата отговорност за съдържанието на тази публикация и по никакъв начин не може да се приема, че тя отразява гледната точка на Европейския съюз.

www.wwf.fr

[/wwffrance](https://www.facebook.com/wwffrance)

[/wwffrance](https://www.instagram.com/wwffrance)

[@wwffrance](https://twitter.com/wwffrance)

[/wwffrance](https://www.linkedin.com/company/wwffrance)

СКАРИДИ – ПРОЦЪФТЯВАЩ ПАЗАР

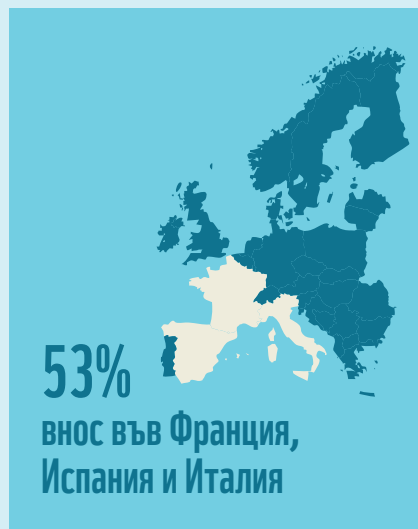
Растящо търсене

Скаридите са най-известните черупчести видове и все по-популярна храна по света. Скаридата е истинска звезда. В момента тя се нарежда на второ място по парична стойност сред най-търгуваните морски храни в света – точно преди рибата тон и след съомгата.

Търговията със скариди се оценява на около 11 милиарда щатски долара, което съставлява 15% от световния бизнес с морска храна.

Скаридите са едни от най-често консумираните видове в много европейски страни. Вносът в Европа показва, че тропическите скариди (най-вече гигантската тигрова скарида *Penaeus monodon* и *Penaeus vannamei*) са трети сред всички видове морска храна от аквакултури.

СВЕТОВЕН ПАЗАР НА СКАРИДИ

Посрещане на търсенето чрез аквакултури

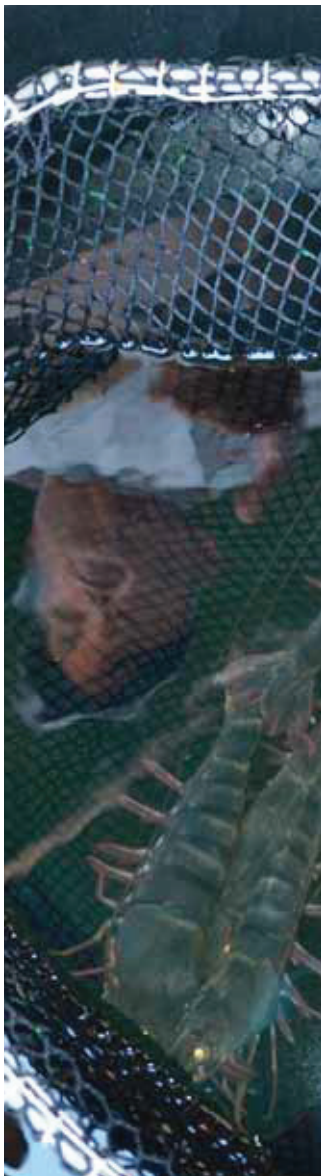
78%
от скаридите,
които се
консумират
в Европа,
идват от
ферми

Възвръщаемостта на инвестициите от морски и океански рибарства е в стагнация от 30 години. Фермите за риби се разрастват, за да посрещнат растящото търсене. Със среден годишен растеж от 9% от 1970 г. насам, аквакултурите бележат стабилен и устойчив ръст.

Според Организацията по прехрана и земеделие на ООН (FAO) общото производство от аквакултури е над 90 милиона тона за 2014 г. Повече от половината риба, която светът консумира в момента, идва от рибовъдни стопанства.

Потреблението на скариди преживя бум през 80-те години на XX век, по време, когато запасите от диви скариди намаляваха с тревожни темпове. За да посрещнат растящото търсене, някои азиатски страни като Тайланд, Тайван, Виетнам, Индонезия и Индия преминаха към интензивни и широкомащабни стопанства за отглеждане на продукция за износ.

Други страни като Бразилия, Мексико и най-вече Еквадор направиха същото. Този извънреден растеж доведе до много проблеми.

© WWF Madagascar

Екологични и социални щети

Започнало в малък мащаб през 70-те години на ХХ в., отглеждането на скариди във ферми вече се е разраснало до индустриални размери. Площите на фермите за скариди са се увеличили от само няколко хектара до стотици хектари.

Гъстотата на скаридите се е увеличила десетократно и може да стигне до 200 екземпляра на квадратен метър.

Интензивното производство води както до екологични, така и до социални вреди. Фермите за скариди се регулират според законодателството на страната, в която се намират. В много от тези страни няма закони за опазването на околната среда или за защита на трудовите права или ако има, те не се прилагат ефективно. В някои страни не се спазват и човешките права, и законите, забраняващи детския труд. Условията на труд са тежки за работещите във фермите.

На повечето места развитието на аквакултурите е постигнато за сметка на мангровите гори, които са били унищожени, за да бъдат построени нови водни басейни. Известни като „сините гори“, тези биотопи са от жизненоважно значение за запазване на биоразнообразието по брега и за осигуряване на незаменими екологични, икономически и културни ползи за местното население.

Наред с това, изпражненията на скаридите, химикалите и антибиотиците, които се изхвърлят в реките и моретата, замърсяват водата и почвата по брега. Скаридите са месоядни животни. Диетата им също е достигнала индустриални размери и се състои от месо от сухоземни животни, костно брашно и рибно брашно. Фуражните риби – диво уловени риби, част от които се използват за храна в аквакултурите, и рибеното масло са основни компоненти на храната във фермите. Интензивното наторяване на производствените площи изкуствено увеличава производството на фитопланктон – друг източник на храна за скаридите. Всички такива рибарства не се управляват устойчиво и това важи и за някои фуражни риби. В световен мащаб почти 90% от рибните запаси са експлоатирани до краен предел (58%) или са свърхексплоатирани (около 31%).

Храната за скаридите увеличава и отпадъците. Почти 80% се консумира, а 10 – 20% се изхвърлят под формата на изпражнения в производствената система. Освен това водата носи болести в системата за култивиране на скариди. Разпространението на болести може да засегне околната среда и дивите видове, причинявайки огромни щети.

Мангровите гори – незаменим биотоп

Тези „сини гори“ са от жизненоважно значение за местните общности, които живеят по крайбрежията. Горите осигуряват храна, дърва за горене и строителен материал за къщи. Растенията се използват в традиционната медицина.

Мангровите гори пазят бреговете от щети, причинени от циклони, и от ерозия. Те са на първата отбранителна линия в борбата с глобалното затопляне, тъй като филтрират водата и трупат въглерод също както горите на сушата. Рибите и безгръбначните мигрират към рифовете и открито море благодарение на тези уникални екосистеми, които са класифицирани от Рамсарската конвенция за влажните зони с международно значение. Там водните животни намират подслон, за да се хранят и размножават. Мангровите гори също така стабилизират и подновяват отлаганията и абсорбират замърсителите и излишните хранителни вещества.

В Мадагаскар те осигуряват защита на бъдещата нова морска зона на архипелага на Андаманските острови срещу отлагания от западната част на страната. Този архипелаг е едно от най-непокътнатите места с рифове на Мадагаскар и едно от най-важните места за гнездене на морски костенурки в Западния Индийски океан.

Мангровите гори също така осигуряват защита на влажната зона Манамболмати (влажна зона с международно значение според Рамсарската конвенция), както и на вековните гори на Тсимембо и оризовите полета на Бемамба и Соахани срещу отрицателните последици от повишаващото се морско равнище в резултат на климатичните промени.

© WWF Madagascar

ПЪТЯТ КЪМ ПРАКТИКИ, ЩАДЯЩИ ОКОЛНАТА СРЕДА

Производството от аквакултури, водено от търсенето, непрекъснато ще расте. Промяната към устойчиви практики е неизбежна, за да се намали вредата за околната среда и обществото. От една страна действията на правителствата са от изключително значение за полагане на рамка от устойчиви практики. От друга страна, корпоративният сектор трябва да поеме своята част от отговорността. Някои вече прилагат такива практики.

OSO и UNIMA – НАЙ-ДОБРИТЕ ПРАКТИКИ

За да намалят въздействието върху околната среда, OSO и UNIMA (лидери в отглеждането на скариди в Мадагаскар) са ангажирани да вървят по пътя към сертифициране и отвед...

От 1976

Сертификат био култури (AB) от 2007

- Екстензивно отглеждане (много ниска гъстота: средно 8 скариди/м²)
- Естествено хранене: без хормони, стимуланти на растежа или химически оцветители.

От 1970

Сертификат CSA от 2016

- Опазване на околната среда
- Социална отговорност

Сертификат „Label Rouge“ от 2005

- Полуинтензивно отглеждане (ниска гъстота: средно 10 скариди/м²)
- Качество на продукта (изисквания за вкус, хигиена, проследяемост)

ДОБРОВОЛНИ АНГАЖИМЕНТИ

Разумна употреба на химически вещества и управление на остатъците

- Употребата на антибиотици е забранена
- Естествена храна, 100% без ГМО
- Третиране и наблюдение на отпадъците

Мерки за минимизиране на въздействието върху мангровите гори

- Възстановяване на 118 хектара мангрови гори между 2003 и 2014
- Наблюдение на разнообразието и демографска оценка на мангровите гори

Политики в човешките ресурси за благополучието на служителите

- Спазване на международните трудови стандарти (ILS): без детски и принудителен труд и без дискриминация, свобода на асоцииране, т.н.
- Допълнително здравно осигуряване, възстановяване на медицинските разноски за служителите и техните семейства

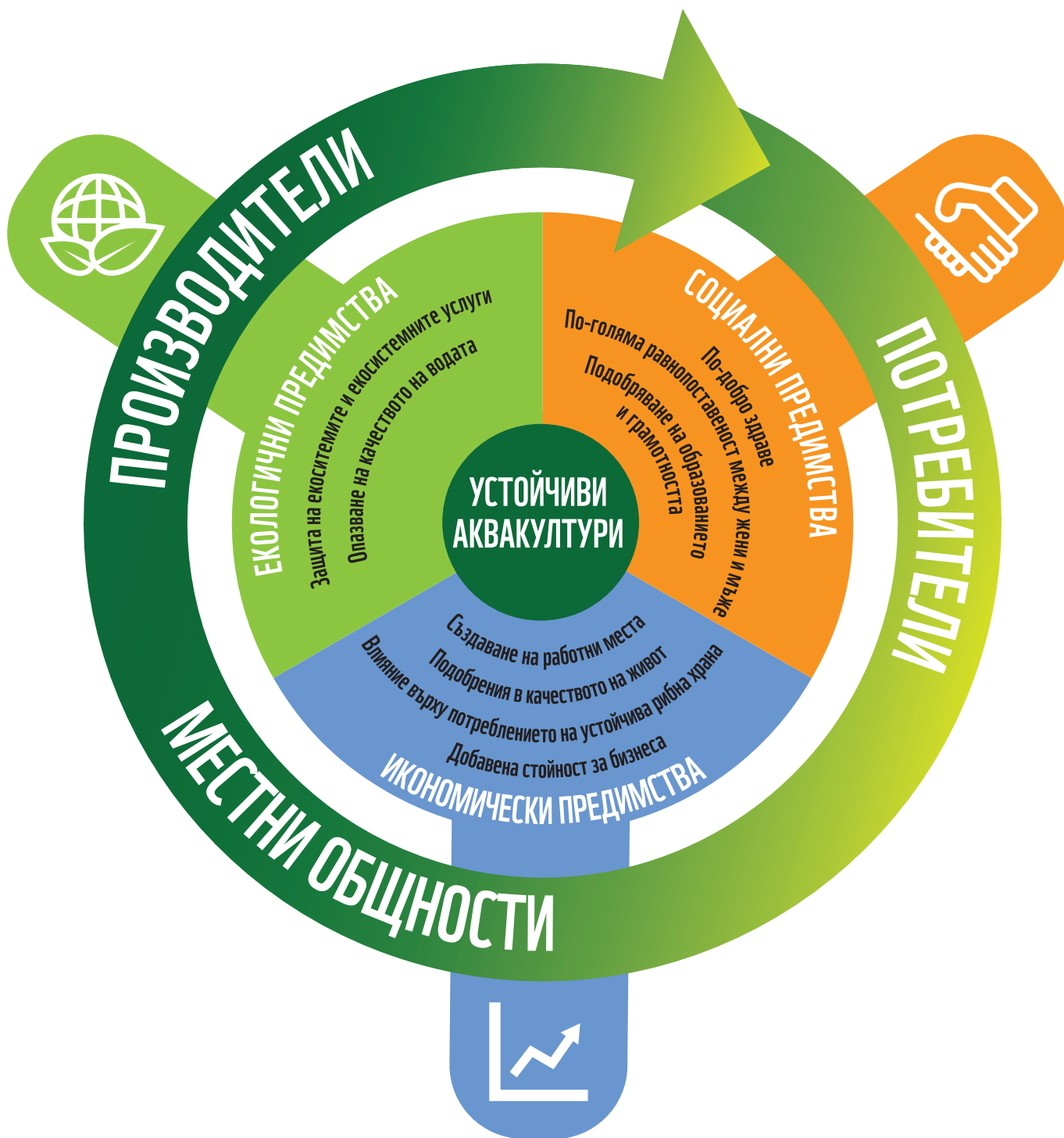
Дейности за развитие на общностите

- Строеж на начални и средни училища и библиотеки
- Финансиране на клиники за първична медицинска помощ, превенция на предавани по полов път болести, ваксинации, т.н.
- Активна политика за обучения (интеграция, стажанти, продължаващо образование и обучение на служители)

ПЕЧЕЛИВШ ПОДХОД ЗА ВСИЧКИ

Колкото неустойчивите практики може да причинят вреди на околната среда и обществото, толкова положително въздействие може да се види в случая с двата бизнеса с най-добри практики – UNIMA и OSO. Търсенето на устойчиво произведени скариди в Европа – предимно във Франция, Испания и Италия, променя практиките в корпорациите, което води до екологични, социални и икономически ползи.

В местните общности се наблюдават подобрение на здравния статус, по-добро образование, по-високи нива на грамотност, повече и по-добре платена работа, по-добри условия за жените, по-висок жизнен стандарт и по-голяма покупателна способност. Екосистемите от мангрови гори се опазват. Качеството на водата се подобрява. Освен това производителите добавят стойност към своя бизнес.

ПЪТЯТ КЪМ ОТГОВОРНИ АКВАКУЛТУРИ

© WWF Madagascar

© Martin Leers

„Днес повече от половината от световната консумация на риба идва от ферми и този дял ще расте заедно с нарастването на населението. Според последния доклад на FAO производството от аквакултури ще продължи да расте с повече от 4% годишно до 2022.

Както всички знаем, колкото повече фермите се разрастват, толкова по-голямо ще бъде тяхното потенциално въздействие върху местните общности. Крайно време е да се заемем с този проблем.

Ето защо WWF настоява всички участници по веригата да възприемат производствени практики, които да са по-щадящи към околната среда и потребителите и

по-малко вредни за самите видове.

Определени стопанства за аквакултури вече са посрещнали предизвикателството, като са преминали към полуинтензивни и екстензивни системи с по-малко третиране, по-ниска гъстота на скаридите, по-добро качество на водата. Фермите са извън мангрови гори и влажни зони.

Други са отишли по-далече с поемането на социална отговорност, простираща се отвъд простото прилагане на регулаторните изисквания. Тези бизнеси са построили училища и болници, подобрили са условията за труд и вземат участие в местните културни събития, като по този начин допринасят за подобряването на качеството на живот на служителите си и на местните общества.

Тези бизнеси ни показаха, че е възможно и преди всичко, че тези отговорни методи на производство могат да бъдат от полза за всички.

Нека не чакаме повече: заедно можем да доведем до промяна в аквакултурните практики, за да намалим социалните и екологичните въздействия от една индустрия, която в бъдеще ще е от основно значение за продоволствената сигурност и заетост по света.

Заедно можем да подобрим производствените практики във фермите за аквакултури за благото на океаните и хората.“

Изабел Отисие
Президент WWF Франция

УСТОЙЧИВО И ОТГОВОРНО ОТГЛЕЖДАНЕ НА СКАРИДИ

СВРЪХУЛОВ

90% от световните рибни запаси са експлоатирани до краен предел или са подложени на свръхулов.

+800 МИЛИОНА ДУШИ

Повече от 800 милиона души по света зависят от рибата за храна и доходи. По-голямата част от тях живеят в развиващите се страни.

ТРОПИЧЕСКИ СКАРИДИ

Скарите са най-консумираната морска храна в Европа. Всяка година ЕС внася тропически скарите на стойност почти 2 милиарда евро.

ЕВРОПА

Европа е най-големият пазар и вносител на морска храна в света. Повече от половината от вноса на риба идва от развиващите се страни.

	Защо сме тук За да спрем унищожаването на околната среда и да изградим бъдеще, в което хората живеят в хармония с природата. www.wwf.bg

	ТОЗИ ПРОЕКТ Е СЪФИНАНСИРАН ОТ ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ	